

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
"Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:
 dos.Z.I.Məmmədov
"14" "09" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisaslaşma. 060112 Coğrafiya fənninin tədris metodikası və metodologiyası

Fakültə. Tarix coğrafiya və incəsənət

Kafedra. Coğrafiya və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı. AMTMOF (Məktəb coğrafiyasının elmi-nəzəri əsasları)

Fənn proqramı: "Coğrafiya və ekologiya" kafedrasının 06.02.2020-ci il tarixli (protokol N 6) iclasında müzakirə olunub təsdiq edilmişdir.

Kodu: MIF-B03

Tədris ili. I (2024-2025) semestr. II.

Tədris yükü: 30 saat. (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması. Əyani.

Tədris dili. Azərbaycan dili.

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya:

Saat.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı soyadı, dərəcəsi: Dos.Əzizov Sənan Qərib oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi 40

Məsləhət saati:

E-mail ünvanı: senan.ezizov.58@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. A.Y.Bibikin və başqaları "Orta məktəbdə coğrafiya təliminin metodikası" Bakı 1978
2. N.N.Allahverdiyev, H.Ə.Sadıxlı "Coğrafiyanın tədrisi metodikası"
3. N.Ş.Eldarov "Coğrafiyanın tədrisi metodikası" Bakı 2008
4. Ümumtəhsil məktəblərinin VI-XI siniflər üçün coğrafiya proqramı Bakı 2002
5. N.S.Seyfullayeva Coğrafiyanın tədris metodikası Bakı 2011
6. O.Alxasov Coğrafiyanın tədrisi metodikası (1 hissə) Bakı-2013
7. M.Verdiyeva Coğrafiyanın tədrisi metodikası Bakı-2022

IV. Perekvizitlər: Coğrafiya təliminin təşkili və fəal təlim metodları

V. Korekvizitlər: İqtisadi- coğrafi anlayış formaları

VI. Fənnin təsviri, məqsədi

Məktəb coğrafiyasının elmi-nəzəri əsasları fənni orta ümumtəhsil məktəblərində keçirilən coğrafiya fənninin şagirdlərə aşılamaq yollarını, onun keçirilmə üsul və formalarını, müasir təhsil islahatlarına cavab verən yeni inovativ texnologiyalardan istifadə yolları və üsullarının nəzəri və psixoloji aspektlərini şərh edir. Fənnin öyrənilməsində məqsəd, tələbələrə müasir təhsil islahatlarına cavab verən yeni inovativ texnologiyalardan istifadə yolları və üsullarının nəzəri və psixoloji aspektlərini başa salmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir:

20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumlara görə. Əgər fənn həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	çox yaxşı	B
71-80 bal	yaxşı	C
61-70 bal	kafi	D
51-60 bal	qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Lənkeran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X. Təqvim planı: Muhazirə 15 saat, seminar, 15 saat.Cəmi.30.saat.

№	Keçirilən müəazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		müh	Sem	müh	sem
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu: Məktəb coğrafiyasının elmi nəzəri əsasları Plan: 1. Məktəb coğrafiyasının predmeti,mənbələri və tədqiqat metodları 2. Coğrafi təhsilin məqsədi 3. Məktəb coğrafiyasının vəzifələri 4. Coğrafiya təlimi metodikasının digər elimlərlə əlaqəsi Mənbə: 1,2,3,4,5	2	2		
2.	Mövzu:Məktəb coğrafiyasının inkişafı 1. Məktəb coğrafiya fənninin inkişaf tarixi 2.Azərbaycanda məktəb coğrafiya fənninin məzmununda baş verən dəyişikliklər 3. Təhsil islahatına qədərki dövrdə məktəb coğrafiyasının mahiyyəti 4.Əsas və orta təhsil pilləsində coğrafiya fənninin ümumi istiqamətləri 5.Dünya ölkələrində məktəb coğrafiyası fənninin strukturu Mənbə: 1,2,3,4,5	2	2		
3.	Mövzu: Coğrafiya fənn kurikulumu və onun mahiyyəti Plan:	2	2		

	1. Kurikulum anlayışı və kurikulumların təsnifi 2. Kurikulumun ümumi prinsipləri 3. Fənn kurikulumunun strukturu 4. Coğrafiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) və onun xarakterik cəhətləri 5. Ənənəvi proqramın müasir coğrafiya kurikulumu ilə müqayisəsi Mənbə: 1,2,3,4,5				
4.	Mövzu: Coğrafiya təliminin məzmunu Plan: 1. Ümumi təlim nəticələri 2. Coğrafiyanın məzmun xətləri 3. Məzmun xətləri üzrə təlim nəticələri 4. Coğrafiyanın fəaliyyət xətləri Mənbə: 1,2,3,4,5	2	2		
5.	Mövzu: Məzmun standartları. Əsas və alt standartların təhlili Plan: 1. Məzmun xəttinin funksiyaları 2. Əsas standartların mahiyyəti 3. Alt standartların mahiyyəti Mənbə: 1,2,3,4,5	2	2		
6	Mövzu: Coğrafiya kurikulumunda anlayışların paylanması Plan: 1. Coğrafi anlayışların növləri 2. Anlayışların siniflər üzrə dəyişməsi 3. Standartlarda və dərsliklərdə coğrafi anlayışların təqdim edilməsi Mənbə: 1,2,3,4	2	2		
7	Mövzu: Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərinin formalaşdırılması metodikası Plan: 1. Empirik biliklərin formalaşdırılması metodikası 2. Nəzəri biliklərin formalaşdırılması metodikası 3. Bacarıqların formalaşdırılması metodikası 4. Yaradıcı fəaliyyət və ətraf aləmə hissi dəyərləndirici münasibət təcrübəsinin inkişafı Mənbə: 1,2,3,4	2	2		
8	Mövzu: Coğrafiya kurikulumunda inteqrasiya imkanları Plan: 1. Inteqrasiya anlayışı haqqında məlumat 2. Fəndaxili inteqrasiya 3. Fənlərarası inteqrasiya Mənbə: 1,2,3,4	1	1		
	Cəmi: 30	15	15		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Coğrafiyanın tədrisi metodikası coğrafiyanın əsaslarının orta məktəblərdə şagirdlərə öyrədilməsi, orta məktəbin qarşısında qoyulmuş təlim-tərbiyə vəzifələrinə uyğun olaraq, məktəb coğrafiyası kursunun məqsədini, məzmununu, sistemini işləyib hazırlayır, coğrafi biliklərin şagirdlərə necə öyrətməli? suallarına cavab verməklə əsl mütəxəssis kimi formalaşdırır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

1. Coğrafi təhsilin məqsəd və vəzifələrini izah edir.
2. Coğrafiya və fənn kurikulumunun və mahiyyətini izah edir.
3. Coğrafiya kurikulumunun anlayışlar, onların siniflər üzrə dəyişməsinə təqdim edir.
4. Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərini bilir.
5. Coğrafiya kurikulumunda inteqrasiya imkanlarını təqdim edir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları

1. Məktəb coğrafiyasının predmeti, mənbələri və tədqiqat metodları
2. Coğrafi təhsilin (təhsilverici, inkişafetdirici və tərbiyəedici) məqsədi
3. Coğrafiya təlimi metodikasının digər elimlərlə əlaqəsi
4. Məktəb coğrafiyasının inkişaf tarixi
5. Azərbaycanda məktəb coğrafiya fənninin məzmununda baş verən dəyişikliklər
6. Əsas və orta təhsil pilləsində coğrafiya fənninin ümumi istiqamətləri
7. Dünya ölkələrində məktəb coğrafiyası fənninin strukturu
8. Coğrafiya fənni kurikulumu və onun mahiyyəti
9. Kurikulum anlayışı və kurikulumların təsnifi
10. Kurikulumun ümumi prinsipləri
11. Coğrafiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) və onun xarakterik cəhətləri
12. Ənənəvi proqramın müasir coğrafiya kurikulumu ilə müqayisəsi
13. Fənyönümlü kurikulumlar
14. Şəxsiyyətyönümlü kurikulumlar
15. Coğrafiya təliminin məzmunu
16. Ümumi təlim nəticələri
17. Coğrafiyanın məzmun xətləri
18. Məzmun xətləri üzrə təlim nəticələri
19. Məzmun standartları. Əsas və alt standartların təhlili
20. Əsas və alt standartların mahiyyəti
21. Coğrafiya kurikulumunda anlayışların paylanması
22. Anlayışların siniflər üzrə dəyişməsi
23. Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərinin formalaşdırılması metodikası
24. Empirik biliklərin formalaşdırılması metodikası
25. Nəzəri biliklərin formalaşdırılması metodikası
26. Coğrafi faktların və nomenklaturanın öyrənilməsi
27. Coğrafi təsəvvürlərin formalaşdırılması
28. Səbəb-nəticə əlaqələrin öyrənilməsi
29. Bacarıqların formalaşdırılması metodikası
30. Yaradıcı fəaliyyət və ətraf aləmə hissi dəyərləndirici münasibət təcrübəsinin inkişafı
31. Coğrafiya kurikulumunda inteqrasiya imkanları
32. Fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya

I Kollokvium sualları

1. Məktəb coğrafiyasının predmeti, mənbələri və tədqiqat metodları
2. Coğrafi təhsilin (təhsilverici, inkişafetdirici və tərbiyəedici) məqsədi
3. Coğrafiya təlimi metodikasının digər elmlərlə əlaqəsi
4. Məktəb coğrafiyasının inkişaf tarixi

5. Azərbaycanda məktəb coğrafiya fənninin məzmununda baş verən dəyişikliklər
6. Dünya ölkələrində məktəb coğrafiyası fənninin strukturu
7. Coğrafiya fənni kurikulumu və onun mahiyyəti
8. Kurikulum anlayışı və kurikulumların təsnifi
9. Coğrafiya fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulumu) və onun xarakterik cəhətləri
10. Ənənəvi proqramın müasir coğrafiya kurikulumu ilə müqayisəsi

II Kollokvium sualları

1. Fənyönümlü kurikulumlar
2. Şəxsiyyətyönümlü kurikulumlar
3. Coğrafiya təliminin məzmunu
4. Ümumi təlim nəticələri
5. Coğrafiyanın məzmun xətləri
6. Məzmun standartları. Əsas və alt standartların təhlili
7. Əsas və alt standartların mahiyyəti
8. Coğrafiya kurikulumunda anlayışların paylanması
9. Anlayışların siniflər üzrə dəyişməsi
10. Məktəb coğrafiyasının məzmununun əsas komponentlərinin formalaşdırılması metodikası

AMTMOF (Məktəb coğrafiyasının elmi-nəzəri əsasları) işçi fənn proqramı Coğrafiya və ekologiya" kafedrasının 06.02.2020-ci il tarixli (protokol N 6) iclasında müzakirə olunub təsdiq edilmişdir.

Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (14 fevral 2025-ci il, protokol № 07)

Fənn müəllimi:

dos. S. Q. Əzizov

Kafedra müdiri:

dos. S. Q. Əzizov